

ข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗
อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน ๑๐ ข้อ รวม ๑๐๐ คะแนน เวลา ๔ ชม.

๑. ก. จงแสดงคำประณามและปฏินุญาของพระอนุรุธาจารย์ทั้งบาลี และคำแปล ?
ข. สัทธรรมมีกี่อย่าง ? คืออะไรบ้าง ? ให้แสดงความหมายด้วย ?
๒. ให้แสดงความหมายของจิตดังต่อไปนี้
ก. มหากุศลจิต ข. อเหตุกกิริยาจิต ค. อโสมณจิต
ง. รูปาวจรจิต จ. โลกุตตรจิต
๓. จงแปลภาษาบาลีต่อไปนี้
ก. โสมนสฺสสหคํ ทิฏฺฐิตวิปฺยุตฺตํ อสงฺขาริกํ
ข. โทมนสฺสสหคํ ปฏฺิสมฺสฺยุตฺตํ สสงฺขาริกํ
ค. อุเปกฺขาสหคํ วิจิกิฉณสมฺยุตฺตํ
ง. โสมนสฺสสหคํ สนฺตีรณจิตํ
จ. อุเปกฺขาสหคํ ปณฺจทวาราวชฺชนจิตํ
๔. ในจิต ๑๒๑ ดวงนั้น เมื่อจำแนกเป็นนัย ๆ แล้วมีกี่นัย ? คืออะไรบ้าง ? แสดงมาพร้อมความหมาย ?
๕. ให้แสดงลักษณะ ๔ ประการของเจตสิก และยกหลักฐานบาลีมาด้วย ? (ไม่ต้องแปลคาถา)
๖. ก. วิตกเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
ข. วิจารเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
ค. อธิโมกข์เจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
ง. อหิริกเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
จ. หิริเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
๗. จงแสดงสังคหัยในจิตดังต่อไปนี้ว่ามีเจตสิกประกอบได้เท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
ก. โลภมูลจิตดวงที่ ๑ ข. โทสมูลจิตดวงที่ ๒
ค. มหากุศลจิตดวงที่ ๓ ง. โลภียปฐมฌานจิต ๓ จ. โลกุตตรปัญจฌานจิต ๘
๘. ก. การแสดงรูปปรมาณูนี้ แบ่งออกเป็นกี่นัย ? คืออะไรบ้าง ? และให้แสดงความหมายของนัยนั้นๆ มาด้วย ?
ข. ในรูป ๒๘ นั้น เมื่อจัดเป็นประเภทใหญ่ และประเภทเล็กแล้วมีจำนวนเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?
๙. ก. กำเนิดของสัตว์ทั้งหลายมีจำนวนเท่าใด ? คืออะไรบ้าง ? จงแสดงพร้อมด้วยความหมาย ?
ข. สัตว์ที่เกิดขึ้นโตทันทีโดยแน่นอนมีกี่จำพวก ? คืออะไรบ้าง ?
๑๐. ก. ให้แสดงความแตกต่างระหว่างสอุปาทิเสสนิพพาน กับอนุปาทิเสสนิพพาน และจงจำแนกนิพพานทั้ง ๒ อย่างนี้ โดยบุคคล ?
ข. คำว่า “อุปาทิ” ที่มีในบทว่า สอุปาทิเสสนิพพานนั้น องค์ธรรมได้แก่อะไร ? จัดเป็นชั้นใดได้เท่าไร ?

ฝ่ายหลักสูตรและการสอน อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อสอบสัมภาษณ์พระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบวันจันทร์ที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน

๕ ข้อ ๒๕ คะแนน

เวลา ๑๕ นาที

๑. สรุปความว่า ธรรมชาติของจิตนั้น มีอยู่ที่ประการ ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ สรุปความว่า ธรรมชาติของจิตนั้น มีอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. มีการรับอารมณ์อยู่เสมอ
๒. เป็นเหตุให้เจตสิกทั้งหลายรู้อารมณ์ได้คล้าย ๆ กับผู้นำ
๓. ทำให้สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตวิจิตรพิสดาร

๒. ปฐมณจิตมีกี่ดวง ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

ปัญจมณจิตมีกี่ดวง ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

ตอบ ปฐมณจิตมี ๑๑ ได้แก่ โลเกียปฐมณจิต ๓ โลกุตตรปฐมณจิต ๘

ปัญจมณจิตมี ๒๓ ได้แก่ รูปาวจรปัญจมณจิต ๓ อรูปาวจรจิต ๑๒ (หรือ โลเกียปัญจมณจิต ๑๕)

โลกุตตรปัญจมณจิต ๘

๓. "สมปยุตต์" มีกี่อย่าง ? คืออะไรบ้าง ? จงแปลด้วย

ตอบ สมปยุตต์ มี ๕ อย่าง คือ

๑. ทิฏฐิจิตสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยทิฏฐิ คือ ความเห็นผิด
๒. ปฏิฆสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยโทสะ คือ ความโกรธ
๓. วิจิกิจฉาสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยวิจิกิจฉา คือ ความสงสัย
๔. อุทฺธจสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยอุทฺธจจะ คือ ความฟุ้งซ่าน
๕. ญาณสมปยุตต์ จิตที่ประกอบด้วยปัญญา คือ ความรู้

๔. จงแสดงองค์ธรรมของปสาทรูป ๕ มาดู

ตอบ แสดงองค์ธรรมของปสาทรูป ๕

จักขุปสาท ได้แก่ ความใสที่สามารถรับรู้ารมณ์ได้

โสตปสาท ได้แก่ ความใสที่สามารถรับสัทธารมณ์ได้

ฆานปสาท ได้แก่ ความใสที่สามารถรับคันธารมณ์ได้

ชีวหาปสาท ได้แก่ ความใสที่สามารถรับรสารมณ์ได้

กายปสาท ได้แก่ ความใสที่สามารถรับโผฏฐัพพารมณ์ได้

๕. คำว่า “นิพพาน” เมื่อแยกบทออกแล้วมีกี่บท ? ให้บอกความหมายของบทนั้น ๆ ด้วย ?

และจงแปลจนตัดะดังต่อไปนี้

วินติ สลิพพตีติ = วาน

วานโต นิกฺขนฺตนฺติ = นิพพาน

ตอบ คำว่า “นิพพาน” เมื่อแยกบทออกแล้วมี ๒ บทคือ นิ + วาน. นิ แปลว่าพ้น วาน แปลว่าธรรมที่เป็นเครื่องเกี่ยวโยงไว้ หมายถึง ตัณหา

เมื่อรวม ๒ บทเข้ากันแล้วเป็น นินวาน แปลว่า ธรรมที่พ้นจากเครื่องเกี่ยวโยง หมายถึงพ้นจากตัณหา

ดังมีวาทะว่า

วินติ สัมผัสพหุติ = วานํ ธรรมชาติโดย้อมเป็นผู้เกี่ยวไว้ ฉะนั้น ธรรมชาตินั้นชื่อว่า วาน ได้แก่ ตัณหา
วานโต นิพพานตติ = นิพพานํ ธรรมชาติโดย้อมพ้นจากเครื่องเกี่ยวโยง คือตัณหา
ฉะนั้น ธรรมชาตินั้นชื่อว่า นิพพาน

ฝ่ายหลักสูตรและการสอน อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เฉลยข้อสอบข้อเขียนพระอภิธรรม ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๗

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ชั้น จุฬอภิธรรมิกะตรี

สอบ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

วิชา : จิต เจตสิก รูป นิพพาน

๑๐ ข้อ

รวม ๑๐๐ คะแนน

เวลา ๔ ชม.

๑. ก. จงแสดงคำประณามและปฏินุญาของพระอนุรุธาจารย์ทั้งบาลี และคำแปล ?

ข. สัทธรรมมีกี่อย่าง ? คืออะไรบ้าง ? ให้แสดงความหมายด้วย ?

ตอบ ก. แสดงคำประณามและปฏินุญาของพระอนุรุธาจารย์

สมมาสมพุทฺธมตฺถํ สสทฺธมมคณฺตมํ

อภิวาทีย ภาสิสฺสํ อภิธมฺมตถสฺสคหํ

ข้าพระพุทธเจ้า (พระอนุรุธาจารย์) ขอนอบน้อมถวายอภิวันทนาการแต่พระพุทธองค์ผู้ตรัสรู้เญยยธรรมทั้งหลายเอง ไม่มีผู้เปรียบปาน พร้อมด้วยพระสัทธรรมและคณะพระอริยสงฆ์เจ้าทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้อุดมแล้ว จักแต่งคัมภีร์ที่มีนามอภิธัมมัตถสังคหะ ต่อไป

ข. สัทธรรมมี ๓ อย่าง คือ

๑. ปริยัติสัทธรรม ได้แก่ พระบาลี และอรรถกถา

๒. ปฏิบัติสัทธรรม ได้แก่ การรักษาศีล การถืออุตุงค์ การเจริญสมณกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน

๓. ปฏิเวธสัทธรรม ได้แก่ มรรค ผล นิพพาน ฌาน อภิญญา

๒. ให้แสดงความหมายของจิตดังต่อไปนี้

ก. มหากุศลจิต

ข. อเหตุกกิริยาจิต

ค. อโสภณจิต

ง. รูปาวจรจิต

จ. โลกุตตรจิต

ตอบ ก. มหากุศลจิต หมายความว่า จิตที่ไม่มีโทษ และให้ผลเป็นความสุขและสามารถให้ผลเกิดขึ้นมากกว่าตนทั้งเป็นเบื้องต้น ของฌาน อภิญญา มรรค ผล

ข. อเหตุกกิริยาจิต หมายความว่า จิตที่เกิดขึ้นโดยลำพัง ไม่ได้อาศัยกรรมแต่อย่างใด และไม่เป็นบุญเป็นบาปแต่เป็นเหตุกะ

ค. อโสภณจิต หมายความว่า จิตที่นอกจากโสภณจิตที่เป็นจิตสวयงามหรือเป็นจิตที่ไม่ได้เกิดพร้อมกันกับโสภณเจตสิก

ง. รูปาวจรจิต หมายความว่า จิตทั้ง ๑๕ ดวงนี้ ท่องเที่ยวเกิดอยู่ในภูมิ อันเป็นที่เกิดแห่งวัตถุรูป และ กิเลสรูปเป็นส่วนใหญ่

จ. โลกุตตรจิต หมายความว่า จิตที่พ้นจากโลกทั้ง ๓ (คือ กามโลก รูปโลก อรูปโลก)

๓. จงแปลภาษาบาลีต่อไปนี้

ก. โสมนสฺสสทฺทํ ทิฏฺฐิจิตฺตวิปฺปยุตฺตํ อสงฺขาริกํ

ข. โทมนสฺสสทฺทํ ปฏฺิขสมฺปยุตฺตํ สสงฺขาริกํ

ค. อุเปกฺขาสทฺทํ วิจิกิฉฺฉสมฺปยุตฺตํ

ง. โสมนสฺสสทฺทํ สนฺตีรณจิตฺตํ

จ. อุเปกฺขาสทฺทํ ปณฺจทวาราวชฺชนจิตฺตํ

ตอบ ก. จิตที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการชักชวน พร้อมด้วยความดีใจ ไม่ประกอบด้วยความเห็นผิด

ข. จิตที่เกิดขึ้นโดยมีการชักชวน พร้อมด้วยความเสียใจ ประกอบด้วยความโกรธ

ค. จิตที่เกิดขึ้นพร้อมด้วยความเฉย ๆ ประกอบด้วยความสงสัย

ง. จิตที่ไต่สวนปัญญารมณ์ที่ดี เกิดขึ้นพร้อมด้วยความดีใจ

จ. จิตที่พิจารณาอารมณ์ทางปัญจทวารที่ดีและไม่ดี เกิดขึ้นพร้อมด้วยความเฉย ๆ

๔. ในจิต ๑๒๑ ดวงนั้น เมื่อจำแนกเป็นน้อยๆ แล้วมีกี่น้อย ? คืออะไรบ้าง ? แสดงมาพร้อมความหมาย ?

ตอบ จำแนกจิต ๑๒๑ เป็นน้อยๆ มีอยู่ ๙ น้อย คือ

- ๑) ชาติเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดยชาติ มี ๔ ชาติ คือ อกุศลชาติ, กุศลชาติ, วิปากชาติ, กิริยาชาติ
- ๒) ภูมิเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดยภูมิทั้ง ๔ คือ กามภูมิ, รูปภูมิ, อรูปภูมิ, โลกุตตรภูมิ
- ๓) โสภณเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดย อโสมณะ และโสภณะ
- ๔) โลกเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดย โลกียะ และโลกุตตระ
- ๕) เหตุเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดย อเหตุกะ และสเหตุกะ
- ๖) ฌานเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดย อฌาน และฌาน
- ๗) เวทนาเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดยเวทนา ๕ คือ สุขเวทนา, ทุกขเวทนา, โสมนัสเวทนา, โทมนัสเวทนา, อุเบกขาเวทนา
- ๘) สัมปโยคเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดย สัมปยุตต์ และวิปยุตต์
- ๙) สังขารเภทน้อย การแยกประเภทของจิตโดย อสังขาริก และสสังขาริก

๕. ให้แสดงลักษณะ ๔ ประการของเจตสิก และยกหลักฐานบาลีมาด้วย (ไม่ต้องแปลคาถา)

ตอบ ลักษณะ ๔ ประการของเจตสิก

๑. เอกุปปาทะ เจตสิกนี้เกิดพร้อมกับจิตเสมอ หมายความว่า เมื่อจิตเกิด เจตสิกก็เกิดขึ้นด้วยกัน
จะว่าจิตเกิดก่อน เจตสิกเกิดทีหลัง หรือเจตสิกเกิดก่อน จิตเกิดทีหลังนั้นไม่ได้
๒. เอกนิโรธะ ในทำนองเดียวกันนั้น เมื่อจิตดับ เจตสิกก็ดับด้วยกัน ไม่มีใครดับก่อนหรือดับทีหลัง
๓. เอกาลัมพะณะ อารมณ์ที่เจตสิกเข้าไปรับอยู่นั้น ก็เป็นอารมณ์เดียวกันกับที่จิตเข้าไปรับนั่นเอง เช่น จิตรับอารมณ์สีขาو เจตสิกก็รับสีขาอด้วย จิตรับอารมณ์สีดำ เจตสิกก็รับสีดำด้วย ดังนี้ เป็นต้น
๔. เอกวิัตถุกะ ที่อาศัยเกิดของเจตสิก ก็เป็นชนิดเดียวกันกับที่อาศัยเกิดของจิต เช่น จิตอาศัยตาเกิด เจตสิกก็อาศัยตาเกิดด้วย จิตอาศัยหูเกิด เจตสิกก็อาศัยหูเกิดด้วย จิตอาศัยหัวใจเกิด เจตสิกก็อาศัยหัวใจเกิดด้วย ดังนี้
ดังมีหลักฐานบาลีแสดงว่า

เอกุปปาตนิโรธา จ

เอกาลมพณวตฏกา

เจโตยุตตตา ทวิปญญาส

ธมมา เจตสิกา มตา ฯ

๖. ก. วิตกเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ข. วิจารเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ค. อธิโมกข์เจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ง. อหิริกเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

จ. หิริเจตสิก ประกอบได้ในจิตเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. วิตกเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๕๕ ดวงคือกามจิต ๔๔ (เว้นทวิปัญญวิญญาณจิต ๑๐)

ปฐมฌานจิต ๑๑

ข. วิจารเจตสิก ประกอบได้ในจิต ๖๖ ดวงคือ กามจิต ๔๔ (เว้นทวิปัญญวิญญาณจิต ๑๐)

ปฐมฌานจิต ๑๑ ทุติยฌานจิต ๑๑

ค. อธิโมกข์เจตสิก ประกอบได้ในจิต ๑๑๐ ดวงคือ กามจิต ๔๓ (เว้นทวิปัญญวิญญาณจิต ๑๐, วิจิกิจฉาสัมปยุตตจิต ๑) มหัคคตจิต ๒๗ โลกุตตรจิต ๔๐

ง. อหิริกเจตสิก ประกอบได้ในอกุศลจิต ๑๒ ทั้งหมด

จ. หิริเจตสิก ประกอบได้ในโสภณจิตทั้งหมด ๕๙ หรือ ๙๑ ดวง

๗. จงแสดงสังคหณัยในจิตดังต่อไปนี้ว่ามีเจตสิกประกอบได้เท่าไรคืออะไรบ้าง ?

ก. โลกมุลจิตดวงที่ ๑

ข. โทสมุลจิตดวงที่ ๒

ค. มหาภูตลจิตดวงที่ ๓

ง. โลเกียปฐมณานจิต ๓

จ. โลกุตตรปัญญาณานจิต ๘

ตอบ ก. โลกมุลจิตดวงที่ ๑ มีเจตสิกประกอบได้ ๑๙ ดวง คือ อัญญสมานเจตสิก ๑๓ โมจตุกเจตสิก ๔ โลภะ ทิฎฐิ
ข. โทสมุลจิตดวงที่ ๒ มีเจตสิกประกอบได้ ๒๒ ดวง คือ อัญญสมานเจตสิก ๑๒ (เว้นปิติ) โมจตุกเจตสิก ๔
โทจตุกเจตสิก ๔ ถิทุกะ ๒

ค. มหาภูตลจิตดวงที่ ๓ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๗ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๓ โสภณเจตสิก ๒๔ (เว้น
ปัญญา)

ง. โลเกียปฐมณานจิต ๓ มีเจตสิกประกอบได้ ๓๕ ดวงคือ อัญญสมานเจตสิก ๑๓ โสภณเจตสิก ๒๒ (เว้นวิรตี
เจตสิก ๓)

จ. โลกุตตรปัญญาณานจิต ๘ มี เจตสิกประกอบได้ ๓๓ ดวง คือ อัญญสมานเจตสิก ๑๐ (เว้นวิตก วิจาร
ปิติ) โสภณเจตสิก ๒๓ (เว้นอปปมัญญาเจตสิก ๒)

๘. ก. การแสดงรูปปรมาณนี้ แบ่งออกเป็นกี่นัย ? คืออะไรบ้าง ? และให้แสดงความหมายของนัยนั้นๆ มาด้วย ?

ข. ในรูป ๒๘ นั้น เมื่อจัดเป็นประเภทใหญ่ และประเภทเล็กแล้วมีจำนวนเท่าไร ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. การแสดงรูปปรมาณนี้ แบ่งออกเป็น ๕ นัยคือ

๑. รูปสมุทเทสนัย หมายถึง การแสดงรูปโดยสังเขป

๒. รูปวิภาคนัย หมายถึง การแสดงรูปโดยพิสดาร

๓. รูปสมุฏฐานนัย หมายถึง การแสดงสมุฏฐานของรูป

๔. รูปกลาปนัย หมายถึง การแสดงรูปที่เกิดขึ้นเป็นหมวด ๆ

๕. รูปปวัตติกมนัย หมายถึง การแสดงการเกิดขึ้นพร้อมด้วยความดับของรูปตามลำดับ

ข. ในรูป ๒๘ นั้น เมื่อจัดเป็นประเภทใหญ่แล้ว มี ๒ คือ ๑. นิปผันรูป ๑๘ ๒. อนิปผันรูป ๑๐

เมื่อจัดเป็นประเภทเล็กแล้ว มี ๑๑ คือ

๑. มหาภูตรูป ๔

๒. ปสาทรูป ๕

๓. วิสยรูป ๗ หรือ ๔

๔. ภาวรูป ๒

๕. หทยรูป ๑

๖. ซีวีตรูป ๑

๗. อาหารรูป ๑

๘. ปริจเฉทรูป ๑

๙. วิญญูตรูป ๒

๑๐. วิการรูป ๕ หรือ ๓ ๑๑. ลักขณรูป ๔

๙. ก. กำเนิดของสัตว์ทั้งหลายมีจำนวนเท่าใด ? คืออะไรบ้าง ? จงแสดงพร้อมด้วยความหมาย ?

ข. สัตว์ที่เกิดขึ้นโตทันทีโดยแน่นอนมีกี่จำพวก ? คืออะไรบ้าง ?

ตอบ ก. กำเนิดของสัตว์ทั้งหลาย มี ๔ คือ

๑. สังเสทชะกำเนิด หมายถึง เกิดในที่ที่มียางเหนียว

๒. โอปปาติกะกำเนิด หมายถึง เกิดผุดขึ้นโตทันที คล้ายกับว่าตกลงมาจากที่สูง

๓. อณฑชะกำเนิด หมายถึง เกิดในฟอง

๔. ชลาพุชะกำเนิด หมายถึง เกิดในมดลูก

ข. สัตว์ที่เกิดขึ้นโตทันทีโดยแน่นอนมี ๒๔ จำพวก คือสัตว์นรก ๑ นิชฌามัตถิกเปรต ๑

เทวดาที่อยู่ในชั้นจาตุมหาราชิกา ๑ (เว้นภุมมัญญูเทวดา) เทวดาที่อยู่ในเทวภูมิเบื้องบน ๕ รูปพรหม ๑๖

๑๐. ก. ให้แสดงความแตกต่างระหว่างสุอุปาทิเสสนิพพาน กับอนุอุปาทิเสสนิพพาน และจงจำแนกนิพพานทั้ง ๒ อย่างนี้
โดยบุคคล ?

ข. คำว่า “อุปาทิ” ที่มีในบทว่า สุอุปาทิเสสนิพพานนั้น องค์ธรรมได้แก่อะไร ? จัดเป็นชั้นใดได้เท่าไร ?

ตอบ ก. แสดงความแตกต่างกันระหว่างสุอุปาทิเสสนิพพาน กับ อนุอุปาทิเสสนิพพานดังต่อไปนี้

สุอุปาทิเสสนิพพาน หมายความว่า นิพพานที่เป็นไปกับกับชั้น ๕ คือ วิบากและกัมมชรูปที่เหลือจากกิเลสทั้งหลาย
ว่าโดยบุคคลได้แก่ นิพพานของพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่

อนุปาติเสสนิพพาน หมายความว่า นิพพานที่ไม่มีชั้น ๕ คือ วิบากและกัมมชรูปเหลืออยู่ ว่าโดยบุคคลได้แก่
นิพพานของพระอรหันต์ที่ปรินิพพานแล้ว

ข. องค์ธรรมได้แก่ วิบาก และกัมมชรูป จัดเป็นชั้นได้ ๕ ชั้น

ฝ่ายหลักสูตรและการสอน อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย